

Nebsiň ýedi basgañagy

Category: Filosofiýa, Kitapcy

написано kitapcy | 25 января, 2025

Nebsiň ýedi basgañagy NEBSIŇ YEDI BASGANÇAGY

Ynsan ýasaýsy hemise-de syáhaty sergezdançylyk. Biz sallançakdan mazara çenli sapar edýäris. Önümüzde ýedi sany aýry-aýry basgançak, ýedi mertebe uzap ýatyr. Bilyänler güzergähäki her menzile bir at beripdirler. Nebsimiz şol basgançaklary ýekän-ýekän geçmezden, özünü üýtgesikdirin öýtmekden yüz öwürmezden syáhatyny soňlap, Hak bilen bitewülesip bilmez. Ynsan ýalandadır, zyýandadır, şüphe içindedir. Ol ýedi basgañagy-da geçmezden, hakykata ýetip bilmez.

1. NEBS-I EMMARE

Ilkinji mertebäniň ady Nebs-i Emmaredir. Bu godeňsi, gögele we hemiše özgeleri günükärleyän mertebedir. Haýp ýeri, adamlaryň köpüsi ömürboýy şu basgaçakda galýarlar. Onuň basmaryndan halas bolup bilmeýärler. Dünýewi işlerden başga zat hakynda pikir edip bilmeýän, pula-baýlyga, häkimiýete tamakin, gabarylyp ýören «menlik» şübhesi bilen ýasaýan adam şu basgaçakdadır.

Bu ýerde düslän kişini dessine tanap bilersiň:

- hemiše özgeleri ýazgarar, günükärlär, tankyt eder; edil dem alşynyň tebigy bolşy ýaly, onuň myş-myşlara gulak gabardyp, kesekä töhmet atmasam şeýledir;
- özünde jinnek ýaly-da köst bardyr öýtmez;
- başgalary aýyplar;
- şübhe, müňkürlük hem ulumsylyk yklymynda ýasar.

Olary özüňem bilýänsiň. Özüňden çen tutsaňam tanarsyň. Sebäbi eger biz adam bolýan bolsak we özümizem çig süýt emen bolsak, onda biziň Nebs-i Emmaräniň alyna aldanmadygymyz ýokdur. Esasy zat şol çukurdan çalt çykyp bilmekdir. Ol adam haçan nebsiniň kemçiliklerini, ýetmezçiligini, ýalňışlyklaryny saýgaryp bilse we düzetmegiň ugruna çyksa, ynha, şol wagt onuň ruhy syýahata çykar. Şondan soň gözlerini daş-toweregine aýlamaz-da, öz içine garar. Şeýde-şeýde, ädim-ädim ýol söküp, indiki mertebä ýeter.

2. NEBS-I LEWWAME

Bu mertebe, bir tarapdan, özünden öňkiniň bütinleyý tersinedir. Bu ýerde adam özgeleri günükärlemäge derek, hemiše özünü ýazgarmak bilen bolar. Bolup geçen her bir işi jikme-jik öwrenip, özünü köteklär. «Älem görkana, men betnyşan» basgaçagydyr bul. Ynha, şu mertebede nebis Nebs-i Lewwame, ýagny Günükärlenyän ýa-da Ýazgarylyan nebse öwrüler.

3. NEBS-I MÜLHIME

Üçünji mertebede ol kişi hasam bişer, Nebs-i Mülhimä ýeter. Bu

basganchakda ynsan nebsi Ylham alýan nebse öwrülýäni üçin, ol kişi dünýäde görýän ähli zadyndan we her bir kişisinden ylham öwüsginini alar. Kaýyllyk diýilýän halyň näderejedäki erkanalykdygyny aňşyrar, sähelçe-de bolsa onuň tagamyny duýup başlar.

Nesibesi çekse, Ylym şährine gadam goýar. Wagtal-wagtal kabz, ýagny darykma we gahar döretse-de, köplenç halatda bast, ýagny giňlik, erkanalyk hem rahatlyk getirýändigi üçin, bu mertebe kalbyňa hoşwagtlyk berip biljek derejede gözeldir. Yöne şol bir wagtda onuň özünecekijiliği örän uly howpdur. Çünkü bu mertebä ulaşanlaryň köpüsi bu ýerden çykmak islemeýärler.

Olar ýoluň ahyryna gelendirin öýdýärler. Yöne ýol welin, has uzak hem agyrdyr. Bu mertebe örän maýyl ediji we diýsen owadandyr, ençeme kişiler mundan aňyrlaryk gitmäge gaýrat tapyp bilmezler. Şu sebäpli-de üçünji makam jennet baglary ýaly her näçe nepis bolsa-da, belentlikleri maksat edinýänler üçin duzakdan başga zat däldir. Bu ýerden aňryk geçmegi başarılı kişi Ylym şährini eýelär we Nefs-i Mutmaine mertebesine ulaşar.

4. NEFS-I MUTMAINE

Indi nebis öňküsi ýaly däldir, düýpgöter özgerendir. Şu sebäpdenem oňa Kanagatlanan nebis ady berler. Indi ol kişi örän ýokary düşünjä eýedir. Gözi doýgun, köňli giňdir. Pulbaýlyk, at-şöhrat, mal-mülk, wezipe-dereje derdi ýokdur. Özgeler bilen oňşukly ýaşar, diňe namazlygyň üstünde namaz kylýarka däl-de, hemiše Hakyň huzuryndadır, ybadat ýagdaýyndadır. Hemise namazdadır. Hiç kimiň göwnüne degmez, kişi hakyny iýmekden berk saklanar we hiç kimiň köstünü görmez, hatda kem-kösti bolaýsa-da, ony örter. Malyny we mülküni Malik-ül mülk bolan Alla tabşyrar. Mundan aňyrsy Töwhid şährigidir.

Soňky üç mertebä kemal mertebeleri diýilýär. Ol ýere ýetip bilýän ynsan, hakykatdan hem, gaty azdyr. Onsoňam olar Alla özlerini haýsy hala salsa-da, bagtyýardyrlar, kaýyldyrlar we şükürlidirler.

5. NEFS-I RAZIÝE

Soňky üç mertebäniň ilkinjisinde Nefs-i Raziýä ýetenden soň, dünýewi meselelere özünü bermez, aldatdyrmaz.

6. NEFS-I MARZIÝE

Indiki makam Nefs-i Marziýedir. Bu mertebeden Alla razy bolany üçin oňa Razy bolnan nebis diýilýär. Bu ýere ýeten kişi özgelere çelgi, ýolgörkeziji çyraga öwrüler. Ysygyny kime islese, şoňa tutar. Hakyky kutub, öçmez şemdan ýaly töweregine ýalkym saçar, aýdyňladar. Käte şypa hem paýlap biler. Hereketlerinde öte geçmekden we kem gaýtmakdan gaça durar. Hiç babatda çendenaşa hereket etmez; tersine aýra düşenleri duşurar, duşmanlary dost eder, dartgynlylygy ýumşadar. Şeýle kişi sowuk yklymlarda öwsen mylaýym şemal ýalydyr.

7. NEFS-I KÄMIL

Ýedinji we ahyrky makamda kişi Nefs-i Kämile ulaşar. Bu ýerde tapawutlanmagy gowy görýän «menlik» şübhesi tot-tozana döner, ýok bolar. Ýöne bu makamy bilýän, bilse-de ol barada dil ýaran bolmanlygy üçin, ol ýerden seredeniňde älemiň nähili görünýändigi barada maglumatymyz örän çäkli.

Hak ýolundaky makamlary birin-birin sanamak aňsat, ýöne olardan geçmek welin, iňňän çetin. Ýoluň özüne mahsus kötelleri az ýaly, bu ýol bilen gös-göni ýöremek hem mümkün däldir. Ilkinji makamdan ahyrkysyna çenli eltýän bu ýol göni däl-de, iniş-çykyşly, egrem-bugramdyr. Üstesine-de, haýsydyr bir makama ýeten kişiniň ol ýerde hemişelik galjagyna kepil ýokdur.

Hatda «indi bişdim, men bu ýollary söküp kämil çykdym» hasap edip, ýokardan aşaklygyna güwläp gaýdanlar hem bardyr. Şeýle bolansoň, geçmiş hem gelejek, ýaşan we ýaşajak şunça ynsanyň arasynda juda az sanlysy, onda-da her asyrda diňe biri iň ahyrky makama çenli ýetmegi başarıyar.

Çeşmesi:

<https://biz.islenen.ru/21651-nebsi-yedi-basgancagy.html>.

15.12.2022ý. Filosofiýa